

Discursus inauguralis medicus de convulsionibus / [Johann Bernhart Ferber].

Contributors

Ferber, Johann Bernhart.
Winckler, Friedrich Christian.
Universität Heidelberg.

Publication/Creation

[Heidelberg?] : [S. Ammon?], [1683]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/b452hu8j>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

87
DISCVRSVS INAVGVRA^{ET}LIS MEDICVS
CONVULSIONIBVS

Quem in^{du}ctu^{IN}
AMPLISSIMÆ FACVLTATIS MEDICÆ
IN ELECTORALI VNIVERSITATE
AD NICRVN
SVB PRÆSIDIO
VIRI

Nobilissimi, Excellentiss. atqz Experientissimi
DN. FRID. CHRISTIANI
WINCLERI M. D.

ARCHIATRI ELECTORIS PALATINI
ET IN HAC ACADEMIA PROFESS. PUBL.

Præceptoris atque Promotoris sui Magni

PRO LICENTIA

*Supremos in Arte Medica honores atque Privilegia
rite consequendi*

Publico Examini sistit

JOHANNES BERNHART FERBER,
NAUMBURGENSIS MISNICUS.

Ad Diem 6. Maij H. L. 2. S.

HEIDELBERGÆ,

Literis SAMVELIS AMMONII, VNIV. Typog.

8-1
SERENISSIMO, PRINCIPI.

AC.

DOMINO.

D. CAROLO.
LVDOVICO.

DEI. GRATIA. COMITI. PALATINO.
AD. RHENV. M.
SACRI. ROMANI. IMPERII.
ARCHITHESAVRARIO.

ATQVE.

PRINCIPI. ELECTORI.
DVCI. BAVARIAE.

CVJVS.

OB. INFINITAM. SCIENTIAM.
ET.

LONGVM. RERVM. VSVM.
DECANTATA. REGNANDI. FELICITAS.
ATQVE
SINGVLARIS. IN. SVBDITOS.
CLEMENTIA.

AVGVSTO. IPSIVS. NOMINI.
JAMDVDVM.
AETERNAM. FAMAM.
PROMERVIT.

DISCVRSVM. HVNC. INAVGVRALEM.
IN. SVI. SVORVM. QVE. STVDIORVM.
COMMENDATIONEM.
HVMILLIMA. ADORATIONE.
CONSECRAT.

SERENITATIS. EJVS.
ELECTORALIS.

SERVVS.
DEVOTISSIMVS. ET. SVBIECTISSIMVS.

JOHANNES. BERNHART. FERBER,
MEDICINAE. CANDIDATVS.

Lobus terrenus, qui per tot secula stetit immobilis, Centrum veluti totius machinae mundanae, nostris demum temporibus, Industria praecipue *Nicolai Copernici & Galilei de Galileis*, coepit moveri, motu naturali Diurno & annuo. Quippe terrae motus nomine ipsis so-

N. Copernicus Astron. In-

lum modo veniebat Tremor ille violentus, quo non raro terra, vi quadam immensa percussa conquassatave, metu velut ac horrore succutitur, ac si funestum quippiam ac praeter consuetum naturae cursum hostile sibi tolerandum sit. Dum nimirum tot oppida, montes, flumina, maria, ac insulae longe dissitae, uno velut momento una subvertuntur. Causas tantae violentiae curiosis naturae indagatoribus examinandas relinquimus. Juvat enim artis Medicae sacris initiatos nosse potius naturam motuum atque tremorum terrae microcosmicæ: Utpote in quibus pariter videas non raro, praeter ingentes rugitus, atque murmura, ætneos veluti ignes eructatos, dura, scopulorum instar, divulsa, mollia ac tenacia distensa aut, rupta, totamve Compagem vario impetu concussam, adeo, ut violentae istae machinationes nil nisi terribilia spirent, ac tremenda. Instar omnium sunt nobis hac vice *Convulsiones*, quorum nomen, uti ob gravissima tormenta quibus Corpus humanum nefandum in modum affligunt, cuivis horrendum valde & execrabile est: ita profecto ob Causarum abstrusiores praecipue mineram non pa-

lib. Resolut. Orbium Coelest. Gal. de Galileis Dial. de System. mundi.

rum odiosum Medicis hucusque tantum non omnibus. Ut-
pote quorum non pauci genuinam ipsius naturam laboriose
admodum & anxie inquisiverunt, conatu, si non irritò,
saltim non omnino ad votum succedente; adeò, ut vel suo

Averhoës. tempore dixerit *Averhoës*, Medicorum de hoc accidente verba
3. Collig. esse potius tanquam musicorum, quam, ut sint demonstrativa.
cap. de Ac. Videntur enim adhuc affectum hunc intricatissimum suæ ma-
cident. mo- nere tenebræ, propriam ipsius ideam obscuritatis veluti pe-
tus volun- plo involventes. Interim in rebus magni momenti præsta-
re, non quod velis, sed quod possis, sufficit.

Majori itaque audacia affectus hujus adumbrationem,
quo nos concipimus modo, jussu optimorum præceptorum
proponemus, à Nomenclatura, velut ab Ovo, quod ajunt,
auspicaturi.

Velschius
ad Reus-
neri Obs.
140. Corn.
Celsus l. 2.
c. 1.

AFFECTUS noster dicitur **Convulsio** seu **Con-**
vulsiones, minus accurate secundum nonnullos.
Vox enim *Convulsionis* magis proprie denotat Ru-
pta, ῥήγματα *Dioscoridi* dicta, seu fibrarum in musculis ru-
pturas, in Gymnasiis veterum olim frequentissimas, citante
Georg. Hieronymo Velschio. Hinc *C. Celsus* Nervorum nunc
Rigorem, sæpius *Distensionem* appellat. *Scribonio Largo* Nervo-
rum *Tensio* aut *Contractura* audit. Quibusdam videtur
tutius vocem *Spasmi* Latinitate donatam usurpare. Græ-
cum enim σπασμὸς commune est *Hippocrati*, *Galeno*, *Gracis-*
sus. Oecon que omnibus & extra Controversiam. Saltim translate quan-
Hippocrat. doque vocatur v. g. σπασμὸς τῆς θαλάττης, Maris refluxus. Pro
Gorraeus. Synonymo usurpatur ab *Hippocrate* præcipue vocabulum
Def. Med. σπασματῶ, consentiente *Anutio Foëtio*. *Gorraeo* autem secun-
dum

Scrib. Lar
gus. l. 1. de
Cōp. med
Comp. 101.
An. Foë-
sus. Oecon
Hippocrat.
Gorraeus.
Def. Med.

dum *Galenus* significat potius prædicta *πῖγματα*, seu solutionem Continui in parte nervosa citra vulnerationem. Con-
vellantur enim, quæ in ipsa sunt fibræ, quum ab ictu aliquo violentiam patiuntur, aut subito & affatim intenduntur. *Galenus l. 3. M. M. c. 1.*
Quamvis iudicio Magni *Cassari Hoffmanni*, magnæ sint tenebræ, qualis morbus sit τὸ σπᾶσμα, & quid differat ὁ σπασμὸς. *C. Hoffm. Notis ad Galen. loc. cit. edit.*
Denotat alias primario vox σπᾶσματ & mucronem in gladio seu aciem nudam è vagina eductam, teste *Henrico Steph. Sebastiani*.
no. Vocantur præterea Convulsiones Græcis πᾶσι σπασμῶδεα, *Schefferi Francof. Galeni, cum Cura mihi nominandi.*
τῶν νεύρων ξυνολλαὶ & τάσεις μυῶν. In vernacula vocantur hic lo-
corum die Krampffgicht in genere, in patria mea non male
das böse Ding / apud *Drauvizium* die Kriebel Kranckheit /
Krampffsucht / &c. Prolixius tractat hanc Nomenclaturam *Cl. Schneiderus*, quem vide.

Subjectum morbi (seu partem affectam) duplex facimus, unum *Inhæſionis*, Diversorium morbi proprium
Alterum *Generationis*, Causæ morbificæ promum
condum. *Joh. Drauviz von Scharb. Tit. 2. p. m. 74.*

Subjectum *Inhæſionis* est Compages fibrosa ac nervosa musculorum, nunc membri unius, nunc plurium, nunc universi Corporis, quorum uti naturalis, ita & præternaturalis motus unice ab inordinata aut perversa Spirituum animalium in ipsis agitatione dependet. *C. Victor Schneider Tract. de Spasm. natura & subjecto*

Generationis subjectum, focus, seu domicilium causæ est, vel ipsummet Cerebrum, regium mentis palatium vel Nervi, hi saltem in Convulsionibus particularibus. Cerebrum enim, utpote *intra cujus uterum*, sunt verba *Thomæ Willis*, *Th. Willis anima tum rationalis, tum sensitivæ conceptus omnes, idea im- cerebri petus, & potentia qualescunque formantur ac ibidem speciem & An. c. 6. formam adepti in actus prodeunt*, spiritus in musculos impellit, læsum

læsum nimirum ab imminente hoste, vel ipsummet proprie dictum, aut spinalis medulla, spirituum ab *ἡνεφάρις* in nervos profluentium communis quasi ductus, aut canalis, non quidem primario secundum medullarem substantiam, nec ipsum ventriculis distinctum, sed vel duntaxat secundum membranas, & præsertim Cerebri interiorē, piam matrem vulgo dictam, per totam illius amplitudinem & basin, ventriculorumquē parietes extensam, atque tenaciter adhærentem, ipsisque adeo nervis, Cranio egressis, tunicam accommodantem. Eatenus enim exquisitissimi est sensus, ita, ut vel ad auram quamvis leviter molestam insurgat, & sternutamentum cieat. In Nervis autem, quorum acutissimum sensum quotidie, & præcipue in ipsorum puncturis experimur, spiritus moventur, & veluti aquæ ab injectis aut ventorum flatibus diversimodas fluctuationes pro caussarum scilicet diversitate concipiunt.

J. B. van.
Helmont.
Tr. Ca-
rarrhi De-
kir. §. 60. p.
v. 277.

Causa efficiens sunt spiritus, seu τὸ ἡνεφάρη Hippo-
cratis, aut uti loqui mavult Helmontius, Archæus. Quo-
ties enim, inquit ille, in spiritum impetus facientem aura peregri-
na, odor, fermentum, sive semen exoticum in agro vitali sus-
ceptum irrumpit, toties Archæus contaminatum illum spiritum a
Communione vitæ excludere nititur. Spiritus enim Cosmocrator
in nobis initium motivum in nobis solus obtinuit, tam locale quam
alterativum juxta eundem. &c. Veteres addebant fortitudi-
nem virtutis expulsi-
væ, quæ sit in nervo, qui ad resistendum
rei lædenti in seipsum se colligat, sicut faciunt animalia,
quæ volunt se movere ad cursum & ad saltum, imprimis
colligunt & contrahunt omnia membra, & postea com-
plent eorum voluntatem, uti loquitur Averrhoës. &c. Quic-
quid sit, videntur singuli eodem collimare cum Hippocra-
te, nimirum quod natura sit morborum medicatrix.

Tr. de fe-
bris c. 9.
§. 1.

Averrh.
loc cit.

Hippo. l. 1.
de victus.
Rat. p. 12. se

Hac enim deficiente frustra sunt omnia. Quandiu autem in morbis vires superant, omni nisu contendit, hostiles veluti scorias cum fermento peregrino vincere, edomare, & penitus eliminare, idque motu, in non paucis motui Convulsivo analogo. Hinc videmus nonnunquam in febribus Archæum proprio ausu, levi saltem aut nulla præcedente causa occasionali, Commotionem in massa præcipue sanguinea sat violenter excitare, teste *Thoma Sydenham*, idque in commo-
dum & præservationem subjecti Corporis, ad seperanda nimium in tempore heterogenea ab homogeneis, ipsaque extra limites proprios ejicienda. Ex quo Cordis, primarii Corporis muscoli, juxta *Hippocratem* & *Richardum Lovver*, laborio-
sus ac inordinatus motus, variaque symptomata motuum Convulsivorum æmula, quando

*Th. Syden-
hæ. Meth.
cur. febr.
passim
præcip. p.
m. 15. 17.
31.
Hippoc. lib
de Corde.
Rich. Lo-
ver de
Cordis
motu &
sanguine.*

— *miseri febriculoso*
Per se frigore contrahuntur artus,
Et mox pandiculatione motus
Alternant rigidos, coitque sanguis

Uti loquitur personatus *Janus Leonicensis*, aut accidunt
ἡ φωνὴ παρὰ τὴν ὁρίαν. Sane Cordis palpitationem pro motu
Convulsivo habendam censent multi, cum sit motus Cordis
inordinatus, coactus, & nonnunquam admodum vehe-
mens, costarumque tanta percussio, ut propterea eadem
conringantur, aut saltem in tenerioribus aut junioribus foras
propellantur, protuberantesque maneant, annotante *Fran-
cisco de le boë Sylvio*. Ita sternutationem, Tussim, singultus,
& Vomitus, quibus natura sponte Cerebrum, pulmones,
& Ventriculum à vitiosâ colluvie impetuoso conatu liberat,
Convulsionum species, qui dixerit, à vero forsitan non aber-
bit;

*Jan. Leo-
nic. meta-
morph.
Æscula-
pii & A-
pollinis
pancreati.
Hipp.
Coac.
prænot. f.
2. sent.
248.
Sylv. prax.
l. 1. c. 35.*

rabit ; præterea Dolor in universum omnis , ecquid aliud
J. Barner. est, quam , consentiente nobiscum *Clariss. Jacobo Barnero*,
Prodrom. convulsionum quoddam genus? Vidit *Helmontius* stomachi
Sennert. accerbissimos dolores motum omnem abstulisse, & affectum
Novi. p. tetano similem causasse, quem rustici Brabanti injaculatio-
24. nem vocent. Differunt interim hi affectus a Convulsioni-
Helm. bus proprie dictis, circa præcipue accidentia varia, atque ma-
Jus. Duñ gis & minus. In his enim ut plurimum spirituum impetus
viratus. §. longe est fortior, magis vehemens ac subitus, adeo, ut non
20. male pulveris pyrii explosioni compararit illum *Th. Willis.*
Th. Willis. Quare in Epilepticis præcipue Convulsionibus tanta violentia
Anat. Ce- dentes adducuntur, ut linguam amputasse, aut Cochlearia
reb. c. 19. argentea &c. confregisse, post *Galenum* multi sint, qui
De morbis viderint. Membra vero nonnunquam usque adeo fle-
Convuls. passim. stantur, extendunturque, ut in Emprosthotono extremam
Galen. de quandoque pubis regionem, in Opisthotono vero ipsam pe-
Different. dum calcem attigerit caput, teste *Speculatissimo nostro Decano*,
Morbos. *D. Georgio Franco, Academiae Curiosa & Recuperatorum Collega, Do-*
6. 18.] *mino Præceptore atque Promotore meo venerando*, qui id ante
 hos decem annos Argentorati, in persona adhuc vivente, vel
 sexcenties observavit. Stupendum autem, quod tantus in-
 tetdum Archæi furor, etiam artuum ossa fregerit. Cujus ad-
J. G. Vol- mirandæ ac terribilis Convulsionis exemplar in puero 10. An-
camerus norum annotavit *immortalis famæ Vir, Joh. Georg. Volcamerus*,
Ephem. *Norimbergensium Æsculapius.* Ita nimirum Anima, ut sic
German. dicam, quandoque velut inebriata agit quidem, sed quid
An. 2. agat, ipsamet ignorat.
Obs. 225.

Pergimus ad **Causam proximam materiales,**
Hippoc. quam in genere *Hippocrates*, cumque eo *Galenus & Sequaces*,
Aph. 39. **Repletionem & inanitionem nervorum dixe-**
§. 6. runt.

ant. Similitudine desumpta a chordis instrumentorum
 musicorum, quæ ob nimiam vel humiditatem vel siccitatem
 aut remittunt aut rumpuntur, juxta *Galen* præcipue men- *Galen. ad*
 tem & explicationem. Quod equidem verbum hætenus *Aphor.*
 non pauci ex Magnis Medicis capere non potuerunt. Quibus *loc. cit. in-*
 dam risum potius movit, quam assensum. Jam enim olim *terprete.*
 Veterum non nemo haut verebatur dicere: utinam scirem *N. Leoni-*
 cur Repletio non potius paralyfin, quam Convulsionem in *ceno Vin-*
 ducat. Item cur non in Hæcticis & Contabescentibus exic- *centino.*
 catione & inanitione excitetur Convulsio. Addit *Thom. Tb. Willis*
Willis, cur non & in Anasarca, ubi maxima humidi abun- *de morbis*
 dantia; & ego, cur non in illo homine, cui ex nimio vene- *Cōvulsiv.*
 ris usu Cerebrum adeo fuit exiccatum, ut etiam intra Cra- *c. 1. p. 7.*
 nium hinc inde ferri audiretur, si *Philippo Salmuth* credimus. *ph. Sal-*
Helmontius vero venerabilem senem excusare cupiens, inquit: *muth.*
Quod si Hippocrates causam spasm *Cent. 1.*
retulerit, respexit ad occasiones vitæ precedentis, nimirum quod *Obs. 61.*
pergræcantibus, itemque multa venarum depletione, Convulsio fre- *Helmont.*
quens esset. At porro inquit: Putarunt Scholæ fictas illas hu- *de Lubi-*
meclationes & nervuli ariditates (quæ vix straminis latitu- *asi §. 128.*
dinem efficerent.) musculum contrahere, vel in pedalem
 Convulsionem. Nec idem valet exemplum quod fides
 pluvio Coelo madida diffiliat rupta, quatenus imbibito li-
 quore accurtata sit. Præterea non videtur probabile, nervos
 in vivo ita ficcari posse, ut eorum ariditas ullam causeret ab-
 breviationem, & semel exiccati forte nunquam dein-
 ceps humectationem reciperent magis, quam ipsa senectus
 arida, cum tamen quandoque Convulsionem ab exinanio-
 tione sint curabiles, teste experientia. Hac etiam rati-
 one senes macilenti perpetuo spasmo ac universali obnoxii
 essent &c.

Nos genuinam **causam proximam** statuimus **Id.** quod in universali Cerebrum aut spinalem medullam, ipsorumve præcipue membranas, in particulari vero partis nervos lædit, rodit, aut vulnerat. Estque vel **Internum** vel **Externum**.

Externum est omne objectum durum aut acutum, quod vel *immediate*, pungendo vel cedendo Cerebrum & nervos lædit: vel *mediate*, Cranium concutiendo membranis imprimi-
mit lamina, intemperiem, aut inflammationem una exci-
tando. Pertinent huc omnis generis arma, & quæ violen-
ta gravitate in prædicta loca impingunt. e. g. Ex oculi con-

Ph. Salmuth.

Cent. 1.

Obs 78.

Th. Bartholinus.

Cent. 2.

Hist. 75.

Joh. Langius.

Tom.

1. Epist. 10

Thomas Bartholinus. A Colapho, *Johannes Langius*, quinque
Electorum Palatinorum Medicus.

Internum est materia quædam nunc *halitua*, in
sympathico præcipue affectu, nunc *crassior*, aut quodammodo
fixior & coagulabilis, acrimonia quadam singulari acido-sa-
lina prædita, a partium aut humorum Dispositione p. n. pro-
veniens, atque Cerebro & Spiritibus hac ratione lædendis
turbandisve sufficiens. Illa autem materia vitiosa vel in ipso
Cerebro fovetur, vel aliunde transmittitur.

In ipso Cerebro fovetur, quatenus substantia e-
jus in proprii fermenti vigore læsa, & depravata vitiosorum
humorum copiam producit. Vel enim ob *Connatam*, in pueris
præcipue, vel ob *Ascititiam* a multis Causis occasionalibus
debilitatem, naturalis atque legitimæ digestionis munia per-
vertuntur, indeque excrementorum aut effluviis exoticor-
um seges. Pertinent huc morbi Capitis & Cerebri varii,
inflammationes, tumores, abscessus, putredo, sphacelus, ver-
mes,

mes, & si quæ plura Cerebro toto genere. p. n. e. g. Scor-
pius, qui ex nimio Basilici odore in Itali cujusdam Cerebro
natus dicitur, apud *Jacobum Hollerium*; quem tamen generandi
modum improbat illustris *Franciscus Redi*. Obiter hic noto
Convulsiones Epilepticas ob exesam a Lue venerea Calvaria
posticam, accedente una aeris ambientis frigiditate, obser-
vante *Job. Uldarico Rumlero*.

J. Hollerius
de M. In-
ternis. c. 1.
Fr. Redi
Experim.
Circa In-
sect. gener.
p. 108.

Rumler.

Aliunde transfertur ex variis corporis partibus. Ni-
mirum ex ventriculo, intestinis, hepate, Liene, utero,

apud Vel-
schium.

aliisque visceribus, ob fermenta in propriis culinis depra-
vata, halituoſa atque acria effluvia in Caput aſſurgunt. Non-

Obs. 65.
Ph. Salm.
Cent. 1.

nunquam etiam ab extremis artubus, idque velut in mo-
mento. Ita quidam, apud *Salmuth*, ex Crure & brachio, alius,

Obs. 47.
N. Tulp.

apud *Nicolaum Tulpium*, ex pollice pedis sinistri, sensit elevari
auram quandam frigidam seu materiam halituoſam. Con-

l. 4. Obs.
cap. 2.

fer omnino *Fridericum Deckers*, ad *Praxin Barbettianam*. Quæ-
runt hic nonnulli per quas vias, ipsum halituum aſcenſum

Fr. Deck.
l. 1. c. 1.

plane negantes; atque *Hippocratem* ideo rident, quod Caput
„ dixerit eſſe velut *Cucurbitam* Corpori incumbentem. Cum

pag. 2.
Helmont.
Tr. Ignota

tamen in ſemet quotidie omnes, qui pocula plenioribus ſal-
tim cyathis hauriunt, aliaque inebriamina aut Spirituoſa u-

Actio.
Reg. §. 36.

ſurpant, ipſorum effectum ſat cito experiantur. An igitur ad
vias quasdam ſingulares, naturæ ſoli cognitæ, provocandum,

Hippocr.
l. 1111. de

ſiquidem corpus vivum tenuioribus halitibus undiquaque per-
vium non ſit? aut ad liquorem nervorum irriguum, prorſum

morb. ſect.
§. p. 58.

& retrorſum ſe moventem, cum *Th. Willis*? Niſi forte ob-
ſtent *Valvula Cartefiana*, quarum veritatem explorandam

Th. Willis
Anat. ce-
rebr. c. 19.

oculationum indiſtriæ & judicio relinquimus. Sed videtur
vel in tantum eſſe res clariffima, ſiquidem, juxta *Louveri*

Renatus
des Cartes
Tr. de

computum, ſanguis Circulum ſuum decies & ter ad minimum
abſolvat unius horæ ſpatio.

Homine.
Louverus

Ut itaque **Ventriculus** ob digestionis vitium ^{nonne} communiter dictum, halituosa talismodi effluvia de natura, Gas Sylvestris immediate, respectu aliorum viscerum, ad Cerebrum transmittit. Ita non negamus, illum quandoque morbo remotius fomitem subministrare, quatenus fermentum ipsius justo acidius, depravatum Chylum elicit, qui à fermento bilis in intestinis in salum Volatile, ut quidem regulariter fieri debebat, non potest digeri, accedentibus in super in rebus Non-Naturalibus commissis erroribus, ira e. g. potu nimio vini generosioris, ingurgitatione Ciborum mali succi, lacte in pueris acescente. &c. degeneratque in salia sylvestria acido-salsa, quæ indies magis ac magis coacervantur, atque primum per lacteum humorem latici, dehinc toti massæ sanguineæ in Corde per consuetas vias communicantur, cujus errorem Cerebri, aliorumque viscerum genius corrigere amplius non potest. Non enim facile itur ad secundum aut tertium, nisi per absolutum prius. Et in hoc forte consistit *Regiminis actio*, quam ventriculus prætendit in reliqua viscera, præsertim si adjungas acutissimum ipsius sensum, ob nervorum copiam, præcipue in superiori orificio, cujus ergo Vitri vorus apud *Th. Bartholinum*, ob frustum vitri magusculum infimo œsophago impressum, Convulsionibus Epilepticis misere vexatus est, atque sic meritis temeritatis pœnas dedit; felicior tamen illo apud *Leonhardum* *de Med. Botallum*, qui cum audivisset, ab usu Cantharidum venereos impetus concitari, quo valentius amicam impeteret, in magna copia Cantharidum pulverem devoravit, & post triduum convulsus, miseram efflavit animam.

Ita Lien & Hepar sanguinis, vitalis succi, de purativa, quando vel sanguinem salibus prædictis sylvestribus, ex ven-

ex ventriculi fermento nimis acido contaminatum recipiunt, vel ob Digestionis domesticæ œconomiam turbatam, aut à Scorbatica, venerea, aliave acri aut venenata impuritate quavis occasione conspurcatam, in suo munere deficiunt, sanguis vel jamdum vitiosus in laudabilem statum non potest reduci, vel in se bonus impuritatis prædictæ imprægnatur seminio, de quo cum participet succus cerebri nutritioni destinatus, aliter fieri non potest, quam ut ipsi labes affricetur. Gas autem illud impurum, quod immediate ex visceribus abdominis ad cerebrum ascendit, ab amurca inibi cumulata ortum trahit. Ut taceam particulas heterogeneas, in febrili Commotione a sanguine effervescente regimini animali suffusas, adeoque spiritus in explosiones cientes.

Th. Willis
de Morb.
Convulsiv.

Ozias Ai-
mar. apud
Riverium
Obs. 10.

Vterus autem male dispositus quantas edat strages, noto est notius, quando nimirum vel menses stagnant, vel immoderate fluunt, decolores sunt, aquosi, nigri aut grumosi, aut Gonorrhea promanat. &c. Interdum loco motus fit plane excentricus, producitque adeo affectus plane Herculeos, incantamentoque consanguineos. Tumultusque ac furor nonnunquam tanti sunt, ut vix ac ne vix post mortem desinant, teste *Helmontio*. Hinc jam olim ipsum Animal furiosum, viventis quasi naturam adeptum, nuncuparunt *Plato*, summus Philosophus, & *Aretæus Cappadox*, Medicus Celeberrimus, teste eodem, & *Tulpio*. Placet hic ex *Thoma Bartholino* annotare motum plane ridiculum, quem mulier in prætore cubantem se observasse narrabat in utero suo descendente, & gramen venante.

Helmont.
Ignota.

Act. Reg.
§ 46.

Idem. de
Conceptis.
§. 18.

Tulp. obs.
l. 3. c. 21.

T. Barth.
cent. 2.

Sed notandum, hæc omnia in visceribus prædictis suscitari non raro, præter jam memoratas, à reliquis causis Non-naturalibus dictis. In specie, aëre nimis calido, aut frigido, vel vaporibus male olentibus & pestilentialibus imprægnato, l. 2. c. 1.

Hist. 58.

Hipp. 5.

Aphorism.

16. 17.

C. Celsus.

nato, l. 2. c. 1.

P. Forest. nato, Assumptis crudis valde, intemperatis aut dictis venena-
obs. 30. l. 10 tis. Item ex affectibus animi, præter iram, a terrore vehemen-

A. Gellius ti, aut amore denegato, quale exemplum apud *Petrum Fo-*
l. 19. Noct. restum extat. Abs cita & copiosa sanguinis & humorum pro-

Attic. fusione. A venere nimia Convulsiones aut Epilepsiam, ortam,

An. Foës. non rarum, nec mirum, cum ipsam *συγκοίαν, μικράν ἐπιληψίαν εἶναι,*

Notis ad Hipp. l. 6. *Hippocrates* pronunciarit apud *Aulum Gellium*, quam tamen

de Morb. sententiam, velut *Democraticam*, annotavit *An. Foësius*, eandem-

vulg. sect. que ob causam *Hercules* dicatur mortuus *Epilepticus*. Prolixi-

3. orem Catalogum vide apud alios, & præcipue *Hippocratem*

And. Bac. in Aphorismis.

cus. l. 3, de
vinor. na-

turac. 20. Accusantur & ex supra Naturalibus *Incantationes*,

Wierus de de quibus *Johannes Wierus* præcipue, & *Hieronymus Jordanus*.

prestigiis Posse equidem *Satanam*, mundi principem & mille artificem

Demon. Corpori humano, Numine divino permittente, morbosos

l. 3. c. 90. characteres imprimere, ipse *sacer Codex* testis est, idque fie-

H. Jord. ri rebus naturalibus in subsidium adhibitis, non videtur adeo

de eo, quod absurdum. An autem illud interventu hominum nefario-

divinum rum necessario fieri debeat, non apud omnes est in confesso.

in morb. Pertinent huc Convulsiones obsessi à Dæmone in Evangelio.

Hist. sing. Veteres in morbo sacro semper τὸ θεῖον, (in sano sensu omnino

et cap. 26. admittendum) accusabant apud *Hippocratem*, ne juxta eun-

Vid. pecul. dem inscitiam suam proderent, solis expiationibus & in can-

Tr. Guill. elmi *Ader.* tamentis Curæ loco adhibitis. Et hæc sufficiant de Causis.

de agrotis Ex quibus hæc elici poterit **Definitio realis**, quod nimi-

et morbis rum **Convulsio** sit *Motio Muscularum Corporis depravata*,

in Evang. *part. 3.* *E-involuntaria*, *dolorosa*, & *vehemens*, ab impulsu furioso spi-

narrat. 4. *rituum*, ob cerebrum aut Nervos à Causis prædictis lesos.

Hipp. de **Differentiarum** ratione, est vel in specie dicta

morbo sa- **Convulsio**, vel motus Convulsivi *Epileptici*. Per illam in-

sro. sect. 3. telligi-

p. m. 85.

telligimus Contractionem constantem quodammodo, qua membrum rigidum & inflexile evadit. Per hos, motus celeres & concussiones, quæ, interjecta, quiete alternatim cessant redeuntque. *Ratione partium* alia est Universalis, alia particularis. Illa vûlgo triplex est: ἐμπροσθενόστροφος, ὀπισθενόστροφος, hæc retrorsum, illa antrorsum movens, & τέτανος, seu Rigor. Alii addunt motum dextrorsum & sinistrorsum. Hæc pro diversitate musculorum, quos occupat, varia sortitur nomina. Ita musculorum oculi Convulsio dicitur Strabismus, Maxillæ, τριπλὸς Græcis. Labiorum in uno latere, Spasmus Cynicus, in utroque, Risus Sardonicus. Huc referunt nonnulli Spasmodum flatulentum artuum, Crambam barbare vocatum. Alii satyriasin, quæ hinc Aristophani in specie τέτανος seu Tentigo dicitur, citante *Johanne Scapula*. Aliam penis Convulsionem observavit *Tulpius* in cive Campense, & alio maturæ ætatis, qui bus veneri operam daturis tam rigide media coli pars incurvescebat continuo, ut cogerentur multoties ab incepto labore desistere. An forte huc referendum, quod meminisse legisse in Dania olim factum, ut post coitum viri cum fœminis more canum cohæserint. Convulsiones abdominis præter alios memorant *Dravviti* & *Tulpius*, à variis causis originem trahentes, etiam infantibus familiares, vulgo dictas *Die schwere Noth im Leibe. Die Krampff-Sucht im Bauche.* *Ratione causarum* alia sit per idiopathiam, alia per sympathiam, & hæc iterum, vel per ἐπιγένεσιν vel per μεταπτώσιν. *Ratione Symptomatum* alia est cum mentis perturbatione, qualis fuit, quam ex benevola communicatione *Excellentissimi Dn. Præsidis Disputationis*, annotatione dignam duximus; Nimirum vivit adhuc in Silesia Nobilis, Coætaneus & Commilito Laudati Domini Præsidis, qui sine omni alia manifesta causa, quoties fere memoriter aliquid recitabat vel narrabat

Joh. Scapula in Lexico sub voce τέτανος.

Dravvitz de Scorb. Tn. III. Tulpius. l. 3. c. 23.

in medio sermonis cursu, miris & palpebrarum & oris motibus convulsivis abripiebatur, stabat interim erectus, & brevi post ad se rediens, nesciebat, tale quid sibi accidisse: Sed credebat se in recitatione vel Narratione perrexisse, & retissime se valere affirmabat. Alia absque illa mentis perturbatione, ita, ut finito paroxysmo ægri omnium quæ acta erant, probe sint memores, quod Convulsionis genus inde vocari ab Augustanis mulierculis, *das wissende Vers*

G.H. Velschius Epist. sagm. 16. *gicht* / scribit *Velschius*. Ratione temporis quædam est recens, quædam inveterata. *Circumstantiarum* ratione, *Sedentariam* observavit *Tulpius*. Mirabiles inter dormiendum spasmos ab usu Antimonii Clariss. *Ehrenfrid Hagedorn* in vidua Görlicensi. *Tulpius* l. 1. c. 23. Alios, quos *Rotatorios* vocare lubet, olim hic observavit *Hagedorn* Celeberrimus D. *Fausius*, Excellentissimi Domini Præsidis *Antecessor & Præceptor* in juvene quodam mechanico, qui, *Ephem. German. Ann. 2. Obs. 245.* alias *instar* recte valentis subito motibus Convulsivis, rotæ instar, per longum spatium manibus pedibusque volutabatur; donec tandem, iis cessantibus, ad se rediret, gnarus rotationis, & pudibundus; de nulla tamen morbi molestia conquestus. Hujus aliarumque Convulsionum specialiores causas penitus investigare, uti operosum nimis esset, & difficile; ita cum hac vice prolixitas nostro instituto non arideat, lubentes labori huic supersedemus. Quamvis enim e. g. prædictam rotationem spirituum motui circulari adscribere vellemus, non tamen aliorum forte judicio, rem totam exhauriret.

Signa Diagnostica quod attinet, cum malum oculis pateat, non equidem opus est, ut de signis præsentis nimis simus solliciti. Imminentis in genere solent esse Nervorum subsultationes, Tremores, frequens faciei cum rubore & pallore permutatio, anhelitus suspiriosus, Capitis Ceryicis, oris ventriculi, Cubitorum & Lumborum Dolo

ob præcipue copiam nervosi generis in hisce partibus: Turbulentæ & audaces è somno exsurrectiones seu *ταραχώδεις θρασυταται ἐπιγενέσεις*, præsertim cum sudore. Rigores multi nocturni, vigilæ, Nugæ in somno, (siquidem *φλεδονώδεια* cum Galeno Hipp. Ib. legendum est) & lotii profusio, quatenus hæc ut plurimum intemperiem & inflammationem denotant. In acutis, si multus spiritus è naribus feratur. In tremulis & anxietate vexatis parvi ad aures tumores excitati convulsionem denuntiant, si alvus male sit affecta, pronuntiante ita Hippocrate. In specie in infanribus, convulsionum Prodromi potius quam convulsionem, Pavores Epileptici, Mater puerorum Arabibus vulgo dicti, seu potius noverca, innuente Velschio. In individo, dolor imaginarius pedis abscissi, in aliquibus apud Clariss. Paulum Sorbait. Macula nigricans rotunda, magnitudine thaleri imperialis in pede dextro, apud Th. Bartholinum &c.

Signa Caussarum, & præcipue, an sint per Consensum, an per Essentiam &c. ex parte affecta, temperamento, ægrorumque aut adstantium conscia mente &c. non adeo difficile expiscari possunt.

Convulsionis inspecie diætæ & motuum Convulsivorum signa, quibus inter se invicem dijudicari queant, ex superioribus patnet. Addo ex Hollerio, Convulsio sine mentis læsione, etiamsi sit totius Corporis, Epilepsia non est. A Paralyfi his fere modis differt Convulsio vera. Nimirum cum in hac motus duntaxat sit depravatus, in illa plane est abolitus. Ibi membra rigida, alterius manu data opera non possunt loco dimoveri: Hic autem sine ullo labore. Spasmus verus brevi plerunque terminatur vel ad mortem, vel ad vitam: Paralysis durat longa etiam annorum serie. Differt à Catocho, qui Convulsionibus supervenire solet, quod qui hoc soporoso

Tulpius affectu detinentur, sine sensu & motu velut in momento rigidi fiant, ac instar statuarum aut congelati quasi in eo, quo deprehenduntur positi persistunt, de quibus videatur *Tulpius* & *Antonius Menjottus*.

Ant. Menjottus *Diff. pathol. de Catalepsi* *p. 161.* *Hipp. Aphorism.* *3 4. 56.* *S. 5.* *Ibid. 6. Aphor. l. cit.* *Coac. Prae not. f. 23.* *Ib. Sent. 351.* *Coac. Prae not. f. 359.* *7. Aphor. 13.* *Coac. Prae not. f. 356.* *Paulus Aegineta* *l. 3. c. 56.*

Quoad Prognosin in genere omnes Convulsiones periculosae sunt, periculosiores tamen Universales, ut plurimum, quam particulares. Internae, quam externae. Ita periculosiores & Curatu difficiles pronuntiat *Hippocrates*, quae à nimio sanguinis profluvio, ab hypercatharsi, ac fluore muliebri oriuntur. Item qui Tetano corripuntur, ultra quatuor dies pereunt, si vero hos effugerint, incolumes evadunt, quia, juxta *Galenii Commentarium*, Tetanus ex Emprosthono & Opisthono compositus est, & muscoli ante & retro moventur, cui violento & contrario nisui natura non sufficit ferendo. Ita Rigor *ὀπίσθοναὶ ὀρθῶς*, necat, teste *Hippocrate*. Clamor, nugae, deliria, supervenientia, nihil boni praesagiunt. Oculi splendentes mentem non constare indicant, & diutius morbum trahunt. Loquendi impotentia diu perseverans malum, quia linguae aut brachii syderationem, ipsamve paralyfin denunciat. In febribus acutis omnes malae. In phrenitide fere semper lethales, ob inflammationem meningum Cerebri. Periculosae etiam quae à vulnere, aut plane lethales, juxta *Hippocratem*. Convulsio febris superveniens periculum denuntiat; contra febris Convulsioni accedens, eam solvit teste *eodem*. In Convulsione ex Satyriasi moriuntur homines celeriter, cum tumore alvi & frigido sudore, docente *Paulo*. Quae senibus accidit periculosior, quam quae infantibus, quia huic aetati hic morbus magis est familiaris, praesertim quando dentunt, quia sensus ipsis est exquisitior, ob genus nervosum mollius atque debilius. Quae ex *μεταπτάσει* oritur, periculosa quidem, sed periculosa magis, quae fit per *ἐπιγένησιν*, & plerumq; lethalis. Natura enim, a plus quam uno hoste afflicta, tandem succumbit, superveniente, praesertim in universali, suffocatione, ob musculorum Respirationi dicatorem Convulsionem.

Examinata itaq; affectus natura, cum suis signis, restat Curatio, quæ vi Indicationis triplicis, affectus ipsius, Causæ morbificæ, & symptomatum ablationem injungit. Remedia, quibus hunc scopum assequimur, ex fonte triplici utilitate promanant.

Chirurgicus, more consueto, primum locum obtinet, à cujus tamē suppellectile in hoc affectu non semper prima medendi auxilia petuntur. Interim consideranda venit primum Sanguinis Missio; moderate adhibenda, præcipue præservationis gratia, primis diebus & cæteris paribus, contra eos, qui forte solis specificis mederi volunt morbis maximis. Et quidem si sanguinis adsit copia, aut febrilis Commotio præsens malo ansam dederit, vel quando Spasmus e. g. oritur ex suppressa hæmorrhagia, ob repellentia inconsiderate adhibita, teste *Hippocrate*. Ut autem alibi, ita præcipue in hoc affectu modus observandus est, cum immoderata Nectaris vitalis profusio per se Convulsiones inducat. Quis autem locus, aut quæ vena sit eligenda, videtur hodie non multum referre. Præstat tamen vena magis conspicua, & locus parti affectæ non multum remotus. Communiter, siquidem causa morbifica hæreat in superioribus partibus, ibidem quoq; & in eodem latere vena secatur, & vice versa, nisi fiat Revulsionis gratia. In hujus locum succedunt nonnunquã Concurbitule scarificate & non Scarificata, præsertim quando V.S. uti non licet. Item frictiones l. totius Corporis l. saltim artuum. Hæc enim Calorem nativum provocant, poros aperiunt, & transpirationem aut sudorem promovendo, naturam valdopere levant, ideoque veteribus magni æstimatæ, teste præcipue *Galeno*.

Cauteria, uti in omnibus Corporibus Cacochymicis, ita hic præcipue, magni æstimantur. Veteres adhibebant actuale, v. g. in sutura coronali, aut etiam Occipitio teste *C. Celso*, quod etiamnum hodie apud externos præsertim usitatum novimus in hoc affectu. Alias *Jo. Veslingius* apud *Velschium* dolorem capitis vidit curatū in urbe Memphi, adutendo musculum temporalem sat magno clavo ferreo, &c. Sed cum crudelior quodammodo videatur nostratibus hæc operatio, hujus loco adhibentur *potentialia* in brachio & pedibus. Vesicatoria tam præservationis, quam curationis ergo, circa nuchā applicata, maximè laudantur, ut apud alios, ita in primis apud *Th. Willis*, etiam in tenerioribus infantibus jam primum in lucem editis. Videturque ipsa natura vias monstrasse per ulcera Capitis manantia, pueris familiaria, Convulsionum & Epilepsiæ præservatoria, teste *Tulpio*.

Non videntur plane excludendæ hirudines, siquidem in vasis hæmorhoidalibus humorum sit stagnatio quamvis rarior eorum usus apud nostrates. Optimū administrandi modū præter alios docet *Paulus Barbette*.

Coac. Prænot. f. 336.

s. Aphor. 3.

Galenus M. T. S. passim. C. Celsus. l. 3. c. 23. Velschius. Epis. 11. Th. Willis. de Morb. Convuls. passim.

Tulpius. Obs. l. 1. c. 8. P. Barbette Chirurg. c. 17.

Ex fonte Pharmaceutico desumuntur *Evacuantia* & *Alterantia* varia interna & externa.

Ex *Evacuantibus* (ad quæ referimus *preparantia*, omnino non præmittenda, si vacet, & materia sit tenacior) primum se offerunt Vomitoria, utramque profecto paginam absolventia, si præcipue in Ventriculo, aut primis viis hæreat malum occasionale: Sal præsertim Vitrioli plurimis hætenus pro genuino Convulsionum & Epilepsie Rizotomo habitus, non solum ob vim Emeticam, sed & sternutatoriam. Præter alios ipsum ingentibus excomiis extollunt Jos. Quercetanus, Samuel Formius & Christianus Langius, ipsaq; experientia magistra optima atq; certissima. Non tamen derogamus laudem suam aliis etiam emeticis, inter quæ veteres laudabant Helleborum. Non equidem omnibus adprobantur vomitoria in hoc affectu, ideo, quod inde gravissime contutiat Corpus, sed forte præter necessitatem in morbo tam ancipiti.

Sequuntur Clysteres nunc *Eccoprotici*, nunc *Aciores* &c. pro re nata, non minoris virtutis, dum nimirum non solum alvum adstrictam solvunt, sed & remota putrilagine viscida, halituum inde in Caput assurgentium generationem supprimunt.

Purgantia in specie dicta adhibentur, ubi vel ob pudorem Clysteria non possunt applicari, aut Causa morbifica est remotior, modo non sint nimia; sic enim nervis sunt inimica, quia Convulsio ab Helleboro lethalis Hippocrati. In Capitis evacuatione solennes sunt *Pilula* dictæ *Cephalicae*, cui præterea adhibentur *Gargarismi* & *sternutatoria*, damnata cum vomitoriis à nonnullis, ob eandem Causam.

Quoad *Alterantia interna*, conveniunt in genere, quæ salium volatiliū nomine veniunt, & humores fundunt atque halitus discutunt, aut acrimoniam acidam temperant, vel imbibunt, quorum Catalogum & quomodo agant, aut cum qua cautela adhibenda sint, optime edocent Sylvius in *Franciscus Sylvius* & *Beatus, Joh. Theodorus Schenckius*. In specie tanquam *praxi* I. *Specificæ* laudantur ex simplicibus *Pœonia*, flotes *tiliæ*, *Cerasa dulcia*, *viscum quernum*, *Ungula Aleis*, *Dens Hippopotami*, *Bezoar*, *Castoreum*, *secundina* & *Cranium humanum* cum ossibus *Wormianis*. *Cinnabaris nativa*, *succinum*, atque centum alia, cum suis *Præparatis*, aqua oleo, spiritu. Spiritus ite *Vitrioli diversi*, antepeleptici decantati *Quercetani* *Hartmanni*, aliorum. Item spiritus *Nitri* & *Salis* *ci sume laudatus post alios à *Fr. Deckero*. *Composita sunt Pulvis Marchionis*, *Epilepticus Michaeli*

chaelis &c. *Alexipharmaca* & *Cordialia* incidentia una, & humorum putredinem arcentia, non contemnenda. Præterea *spirituosa* omnino necessaria, quare huc pertinent *Aromatica*, in specie dicta *Cephalica*. Additur nonnunquam *theriaca* aut *opium* correctum; Hoc enim non solum spirituum turbas compescit, sed & oleosa volatilitate sua humores acres & temperat & dissolvit. Pro viscerum debilitate & obstructione corrigenda maxime in *hypochondriacis* & *Scorbuticis*, præter alia *Aperientia*, laudem merentur *Acidulæ*, in specie *Schvvalbacenses*, & *Agrana*, de quibus vide *Trigam virum Celeberrimum Joh. Ludovici von Hornigk, Joh. Danielis Horstii* & *J. G. Geisfii*. Hæc quidem in genere dicta sunt.

Notandum tamen, pro diversitate personarum atque causæ morbi, aliter paulo dispensanda esse remedia, quod equidem prudenti medico non est adeo difficile. Nimirum aliter tractandi sunt, qui à nimia depletione, in quibus potius temperata ac humectantia requiruntur, quam qui à crudorum humorum abundantia, aut febris morbum contraxerunt. Aliter itidem paulo *Infans*, ac juxta ætatis homo. Temetitas enim esset pusillo *Herculeos Cothurnos* adaptare velle. Dimidia hujus Curæ pars in Nutricis diæta consistit, præcipue in abstinentia ab iracundia, vino, & venere. Per Congressum enim, præsertim secundum, lac vel juxta *Galenum* cadaverescit, uti loquitur *Helmontius*, aut ad Corruptionem & vitulentiam, lactenti puero adversissimam, disponitur à seminali aura masculorum, etiam in brutis, quod eleganti historia confirmat *Regnerus de Graaf*. Præstat præ aliis usus tempestivus assumptorum *Aromaticorum* & discutientium. Virtus enim horum immediate cum Clylo in lactis substantiam transit. *Mulier* quippe, præ, *elaterium*, pueris purgatio, teste experientia, & post *Hippocratem Galeno*, aliisque. Ut plurimum ventris regio ipsis illinenda est oleo *stomachico* ob voracitatem. *Annuletorum* instar nonnulli insultus eorum *Epilepticos* volunt inhibere, officulo bufonis, pusillis applicato. Alii officulo sinistro *Lupæ* in aëre exiccato ad stomachi Regionem de collo appenso. Quidam *Medicus Casareus* sanguine talpæ vino excepto &c. A multis enim non solum Talpa integra combusta, aut ipsius hepar siccatum, sed & fel cum Croco naribus inditum pro specifico antepileptico æstimatur, eodem modo, quo Cerebrum aut cineres Corvorum &c. allegante *Velschio*. Quorum singulorum veritas stet penes experientiam, Cerebrum autem Caprinum, per annulum trajectum, superstitiosum putamus cum laudato *Velschio*. Annuli vero ex Ungula *Alcis* vulgo magni æstimantur.

Galenus.
M.T.S. l.x.
c. 7.
Helmont.
Tr. Infant.
Nutritio
ad vitam
longam
R. d. Graaf.
de viror.
Organ. gen.
p. m. 41.
Galenus.
M.T.S. l. 5.
c. 7.
Cl. Mich.
Ettmüller.
Chir. Infus
c. 2. §. 17.
Ier. Mart.
tius apud
Velsch. obs.
59.
Reusnerus
Ib. obs. 12.
Velsch. Not.
tis ad Reus.
obs. 12.
Dissert.
II. p. 67.
de Agagr.

Class

Vormius

Musai l. 3.

c. 24.

ib. l. 4. c. 11.

mantur, uti & alia inde parata, quia teste *Wormio*, Alce comitiali morbo sæpe tenentur, quo non liberantur, nisi apposita prius fuerit auri altera pedum posteriori Ungula. Ex qua in Borussia, certo anni tempore & constellatione *Pentacula* fieri scribit *Antor idem*, Cordis figuram habentia, quæ ab altera parte salutationis Angelicæ historiam impressam habent, ab altera hos Characteres. *Gegrüßet sey du Holtzselige!* Quæ collo gestata contra Epilepsiā & Convulsiones valere putabant. Sed de his satis.

Alio etiam modo tractantur Convulsiones ex punctura Nervorum, in quibus olea & spiritus penetrantissimi appropriati mox a principio vulneri applicati unice juvant, teste præter alios *Fr. Sylvio*.

Fr. Sylv.

Prax. l. 2.

c. 3.

And. Bacc.

cus Tr. de

thermis

Ex Topicis aut Externis primū locum obtinent *Therma Nativa*, præsertim Sulphureæ, quæ vim penetrandi egregiā obtinent, de quibus *Andreas Baccius*. *Artificiales* conficiendi modum docere conantur multi, adhibendas iis in locis, ubi naturales deficiunt. Substituunt alii Balnea vaporosa, & fomentationes ex plantis sale, volatili abundantibus &c. Balnea sequuntur Inunctiones Cervicis, & spinæ Dorsi, oleo lumbricorum, philosophorum, therebinthinæ, Jasmini recenti, pingvedine humana, Vulpis *Hollerii*, Angvillæ, Unguento Martiato, Dialthea, de Castoreo, Arregon &c. Eundem in finem adhibentur spiritus aut aquæ spirituosæ, & appropriatæ.

Hollerius

de M. int.

c. 12.

Hipp. 5.

Aphor. 21.

Hollerius

loc. cit. &

in Scholiis.

An febris excitanda Curationis ergo, aut *Aqua frigida*, veteribus usitatum remedium, adhibenda, disquirat allegatus *Hollerius*.

Fons Diæticus non solum virium Conservationi & Restaurationi, sed & materiæ morbificæ Correctioni, materiā subministrat, variandam pro temporum ac ægrotorum diversitate. Nimirum aer & victus, nunc magis humectantia & ad temperiem frigidam inclinantia, nunc magis calida, sicca, aut Aromatica sint, necesse est. In genere tamen sint Cibi, bonæ coctionis & succi. Acida vitentur, eandemque ob Causam vini potus liberalior, cum vel experientia comprobet, in regionibus, quibus vinum est potus ordinarius, Convulsiones esse frequentiores. Aquosiores potius liquores conveniunt, vi tamen aperiendi præditi. Non possum, quin hac vice commendem Cerevisiam patriam, *Naumburgensem*, jam olim Clementi VIII. Papæ Romano à *Francisco India, Veronensi*, industrie laudatam, ob singulares, quas contra Obstructiones obtinet vires diureticas, laxantes, & discutientes, gratissima sub temperie latitantes. Quoad reliqua, excreta sint naturalia. Motus non sit nimius; Præstat enim hic grata quies. Uti & somnus atque vigiliæ moderatæ. Animi autem pathemata vehementiora, præcipue tristitia, data opera vitanda sunt. Et sic annuente Supremo Numine, ultro attingi poterit sanitatis exoptatissimus F I N I S.

Fr. Indias

Tr. pec. de

gutta po-

dagrica.

lib. 2.